

qilishlariga, hatto hulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishlariga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxsni rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchilik funksiyasini bajaradi.

Xulosa. Ta'lim muassasalaridagi o'qitish usullari bilan tanishib, shuni aytishimiz mumkinki, vaqt, jumladan, ta'lim jarayoni ham to'xtamaydi. Yangi vaqt yangi qoidalarni belgilaydi. Yangi ta'lim dasturlari o'quv jarayoniga innovatsion texnologiyalarni joriy etishga yordam beradi. Ulardan foydalanish bilan mashg'ulotlar yanada qiziqarli va yorqinroq bo'ladi. O'quvchi-talabalarni ta'lim sifatini yaxshilashga ma'lum ta'lim natijalariga erishishga undaydi. Shubhasiz, innovatsion o'qitish usullari an'anaviy usullardan afzalliklarga ega, chunki ular o'quvchi-talabaning rivojlanishiga hissa qo'shadi, uni bilish va qaror qabul qilishda mustaqillikka o'rgatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Axmadjonova, Y., & Axmadjonova, U. (2023). Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar. MMIT, 112-113.
2. Axmadjonova, Y. T., Axmadjonova, U. T., & Yaxshiyeva, Z. Z. (2021). Ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari. Academic research in educational sciences, 2(CSPI conference 1), 1563-1567.
3. Джураева, Н., & Ахмаджонова, У. (2022). Физика fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Современные тенденции инновационного развития науки и образования в глобальном мире, 1(3), 241-243.
4. Tojimurodovna, A. U., & Tojimurodovna, A. Y. (2023). Ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalari–yangi imkoniyatlar. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 1276-1277.
5. Yaxshiyeva, Z. Z., Axmadjonova, Y. T., & Axmadjonova, U. T. (2021). Ta'lim sifatini baholash xorij tajribasi misolida o'rganilmoqda. Integration of science, education and practice. Scientific-methodical journal, 383-385.

TA'LIM SAMARADORLIGIDA INNOVATSION AXBOROT TEXNOLOGIYALARI

Navoiy innovatsiyalar universiteti
Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari kafedrası o'qituvchisi
Farmanov Sardorbek Utkir o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda ta'lim jarayonini takomillashtirish yo'nalishlari hamda ta'lim samaradorligini oshirishga hissa qo'shadigan izchillik va uzluksizlikni ta'minlash imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit soʻzlar: taʼlim, axborot, kompyuter texnologiyalari, innovatsiya, elektron taʼlim, bilim va koʻnikmalarga.

INNOVATIVE INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL EFFICIENCY

Annotation. This article discusses ways to improve the educational process using innovative technologies, as well as the possibility of ensuring consistency and continuity, which contribute to increasing the effectiveness of education.

Key words: education, information, computer technology, innovation, e-learning, knowledge and skills.

ИННОВАЦИОННЫЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. В данной статье рассматриваются пути совершенствования образовательного процесса с использованием инновационных технологий, а также возможности обеспечения системности и преемственности, которые способствуют повышению эффективности образования.

Ключевые слова: образование, информация, компьютерные технологии, инновации, электронное обучение, знания и навыки.

Jamiyatyada roʻy berayotgan oʻzgarishlar kabi, bugungi kunda axborot texnologiyalarining rivojlanish jarayoni hayotimizning barcha sohalariga keng taʼsir qilmoqda. Albatta, uzluksiz taʼlim tizimi ham bundan mustasno emas. Buning natijasida, taʼlim jarayonida qoʻllaniladigan anʼanaviy yondashuvlar kompyuter texnologiyalarining jadal evolyutsiyasi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining, shu jumladan Internet texnologiyalarining takomillashuvi taʼsirida tubdan oʻzgarib bormoqda. Natijada, zamonaviy uzluksiz taʼlim tizimining turli sohalariga interaktiv va raqqli texnologiyalarini joriy qilinishi tobora murakkab va keng qamrovli boʻlib bormoqda. Buning hisobiga innovatsion axborot taʼlim texnologiyalaridan foydalanishda oʻquvchi-talabalarining ishtiroki va qiziqishining samaradorligi ortib bormoqda[1,2].

Shunday qilib, jadal rivojlanayotgan sharoitda oʻqitishdagi innovatsiyani taʼlimda qoʻllaniladigan yangi pedagogik texnologiyalar, texnika, robototexnika va turli vositalarni, ishlab chiqish va takomillashtirish jarayoni sifatida tavsiflash mumkin. Bizning fikrimizcha, innovatsion pedagogik faoliyatni uzluksiz taʼlim faoliyatining asosiy tarkibiy qismlaridan biri va taʼlim muassasalari muvaffaqiyatining eng muhim koʻrsatkichi sifatida koʻrib chiqish kerak. Amalda innovatsion taʼlim texnologiyalari har doim ham oʻqitishda ilgari qoʻllanilmagan noyob texnologiyalar emas, baʼzi hollarda, maʼlum boʻlgan usuldan baʼzi oʻzgartirishlar yoki kichik oʻzgarishlar bilan foydalanish boʻlishi mumkin.

Shuni taʼkidlashni muhimki har bir yangilik oqilona emas, baʼzida u taʼlim tizimining belgilangan faoliyatini buzadi hamda professor-oʻqituvchilar va talabalar uchun qiyinchilik tugʻdiradi.

Mavjud o'qitish amaliyotini tahlil qilib, ta'limdagi innovatsiyalarning quyidagi asosiy turlarini keltirish mumkin:

- axborotning gipermatnli taqdimoti;
- interaktiv elektron doskalardan foydalanish;
- mavzuga oid taqdimotlar yaratish va namoyish etish;
- masofaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llash;
- videokonferensiya va shu kabi aloqa texnologiyasidan foydalanish;
- interaktiv o'quv komplekslarini rivojlantirish.

Shunday qilib, innovatsion texnologiyalari, birinchidan, interfaol texnologiyalardan foydalanishga qaratilgan o'qitish va ta'lim usullarini o'z ichiga oladigan bo'lsa, ikkinchidan, ular axborot texnologiyalaridan foydalangan holda o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning vositalari va usullari to'plami sifatida izohlanadi. Maqsad g'oyalarga tayangan holda umumiy ma'lumotlarni shaxsiy bilim va ko'nikmalarga aylantirishda yordam berishdir.

Bugungi kunda interaktiv elektron doskalar ancha keng tarqalgan bo'lib, ular an'anaviy o'quv usulining barcha funktsiyalaridan farqli keng imkoniyatlarga ega bo'lgan zamonaviy multimedia vositasidir. Bunda o'qituvchi mavjud bo'lgan mavzu bo'yicha nafaqat materialni taqdim etishi, balki unga qo'shimcha sharhlar qo'shishi mumkin. Bundan tashqari, bunday doskalardan foydalanish talabalarning ishini nazorat qilish imkoniyatini beradi. Natijada interfaol doskadan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshirish, o'quv materialini o'zlashtirish va esda saqlashni yaxshilash imkonini beradi hamda o'qitish samaradorligiga ta'sir etuvchi qo'shimcha ma'lumotlarni izlash imkoniyatini beradi.

Ilg'or texnologiyalardan biri elektron ta'lim resurslari bo'lib, ular o'quv jarayonini aniq va ko'rgazmali tarzda taqdim etish, shuningdek, talabaning bilim darajasini fan bo'yicha samaradorlik o'zlashtirishini kuzatib borish imkonini beradi. Bunday ishlanmalardan eng samarali foydalanish, quyidagi shart-sharoitlar yaratilganda hisoblanadi:

- muloqot(dialog) rejimini ta'minlash- bu turli kognitiv va tadqiqot muammolarini hal qilish jarayoni bo'lib, bu yerda bir vaqtning o'zida ikkita masala ko'rib chiqiladi - o'qituvchi bilan muloqot va kognitiv ma'lumotlarning mavjudligi, masalan, amalda qulay usuldan foydalanish yoki masalaning qiziqarli formulalaridan foydalanish;
- o'rganilayotgan mavzu yuzasidan mustaqil ravishda qo'shimcha ma'lumotlar olish imkonini beruvchi aloqa muhitini yaratish va boshqa resurslarga kirishni tashkil etish;
- o'quv jarayonini loyihalash, dars ma'lumotlarini visual modellashtirishni yaratish hamda maqsadga qarab grafik taqdim etish tizimlari, shuningdek, matematik hisoblash paketlari foydali bo'lishi mumkin;
- bilimlarni nazorat qilish uchun maxsus yaratilgan test bazalaridan foydalanish imkoniyati. Bunda mustaqil ishlarni bajarilishi yuzasidan vazifalar va ularni amalga oshirish bo'yicha tavsiyalar ham taklif qilinishi mumkin. Natijada, elektron o'quv resursidan foydalangan holda o'zlashtirish ko'rsatgichlari asosida tahlil va tavsiyalar ishlab chiqiladi;

- o'quvchilarga elektron axborot resurrlaridan doimiy foydalanish darajasini nazoat qilish imkoniyati.

Bugungi kunda respublikamiz ta'lim muassasalarida HEMIS mutaxassisliklar bo'yicha talabalarni tayyorlashda elektron ta'lim tizimi o'quv muhitida muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda. Bu talabalarning individual va jamoaviy ishlarining kommunikativligi va interaktivligini oshiradi; global Internet tarmog'iga kirish orqali qulay vaqtni, o'qitish joyini va bilimlarni nazorat qilishni tanlashni ta'minlaydi; jamoada samarali ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi; talabalarning shaxsiy va psixologik xususiyatlarini hisobga olish kabi bir qator imkoniyatlarga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Alkarov E.M. Axborot kommunikatsiya texnologiyalari asosida pedagog kadrlar uzluksiz kasbiy rivojlanishini boshqarish samaradorligini oshirish. (PhD)... diss. – Toshkent, 2021. – 140 b.
2. И. В. Роберт. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: учебно-методическое пособие / С. В. Панюкова, А. А. Кузнецов, А. Ю. Кравцова; под ред. И. В. Роберт. — М.: Дрофа, 2008. — 312.

TALABALARNI MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARINI BAJARISHDA ELEKTRON RESURSLARDAN FOYDALANISH

Raxmonov Erkinjon Komil o'g'li
O'zbekiston, Toshkent kimyo-texnologiya instituti Shahrisabz
filiali katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Texnika oliy o'quv yurtlarida ta'lim olayotgan talabalarning bilim va malakalarini oshirishda, mustaqil ish topshiriqlarni bajarishda elektron resurslarning o'rni beqiyosdir. Shu munosabat bilan elektron ta'lim resurslardan samarali foydalanishning innovasion imkoniyatlari tobora ortib borib, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirish metodlarini takomillashtirish -o'quv materiallarini mazmunini anglash va tushunishni taqozo etadi.

Kalit so'zlar: mustaqil ish, elektron darslik, elektron ta'lim resursi, elektron adabiyotlar.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ РЕСУРСОВ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ СТУДЕНТАМИ САМОСТОЯТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАДАНИЙ

Аннотация: Роль электронных ресурсов в совершенствовании знаний и умений студентов, обучающихся в технических вузах, при выполнении самостоятельных рабочих заданий несравненна. В связи с этим возрастают инновационные возможности эффективного использования ресурсов электронного обучения, совершенствования методов формирования навыков